

Open access online encyclopedia: an important component of knowledge infrastructure

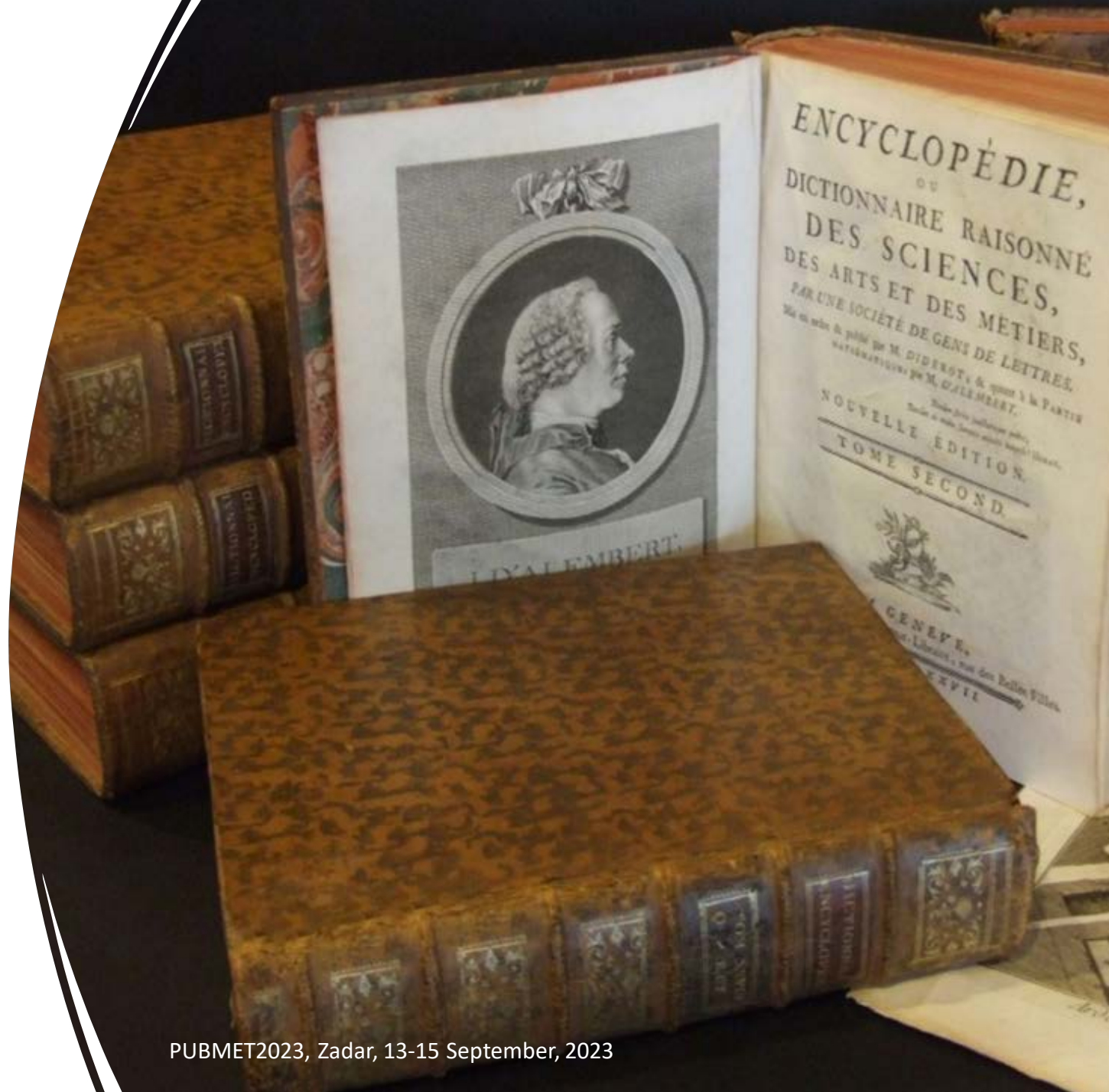
Nataša Jerman

The Miroslav Krleža Institute of Lexicography

Encyclopedia

- The term encyclopedia is generally thought of as indicating a device which systematically organizes knowledge of a known, or knowable world (Featherstone and Venn, 2006)
- In the digital age a professionally edited online encyclopedia enables systemic and reliable orientation within the ever-increasing amount of data and information

Encyclopedia in the digital age

- Functionality and usability of encyclopedias are enhanced enormously – facilitated distribution, accessibility and usage of encyclopaedic knowledge
- Digital technologies changed the epistemic configuration of encyclopedias – ways of preparing, organising and presenting encyclopaedic knowledge are transformed (continuous updating and expanding of the content is enabled, as well as for collaboration between the content providers and users)
- Transformation of encyclopedias into platforms (or portals) for knowledge dissemination, sharing and networking – new concept of encyclopedias in the digital realm

Professionally edited open access national encyclopedias

- Contribute to raising the level of public knowledge in the user's mother tongue
- Provide a connection between experts and average citizens, acting as an important science communication tool – as such should be at the core of the knowledge infrastructure of any modern society
- Play an important role in the struggle against misinformation and disinformation provided by unreliable digital sources of knowledge

The Miroslav Krleža Institute of Lexicography

- Public institution of special interest for the Republic of Croatia (founded in 1950)
- Only Croatian institution that is systematically engaged in lexicography and encyclopedistics – the professional as well as the research discipline within the field of information and communication sciences

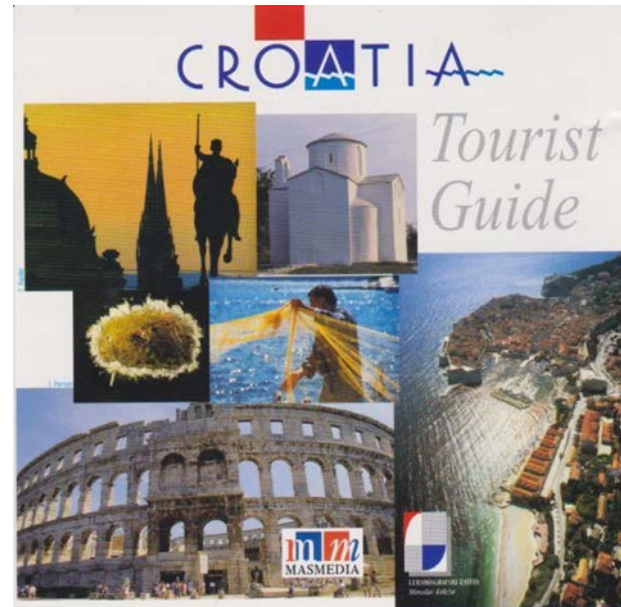
The Miroslav Krleža Institute of Lexicography

- Mission – to systematise, preserve and communicate knowledge in the broadest span of fields and disciplines
- More than 400 published volumes of encyclopaedias, dictionaries, lexicons, bibliographies and other editions

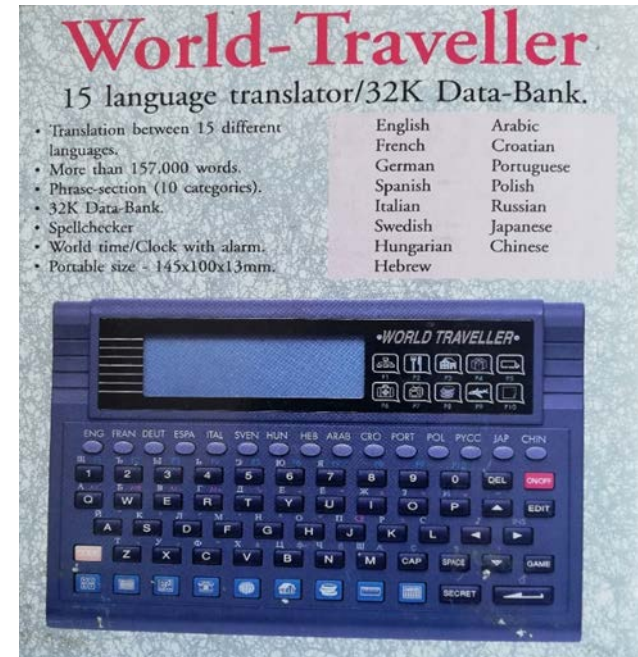
First Institute's digital editions

Lexicon of Economy CD_ROM
(1995)

Croatia Tourist Guide CD_ROM
(2000)

Pocket device World-Traveller - 15
language translator (1998)

Institute's digital transformation (since 2008):

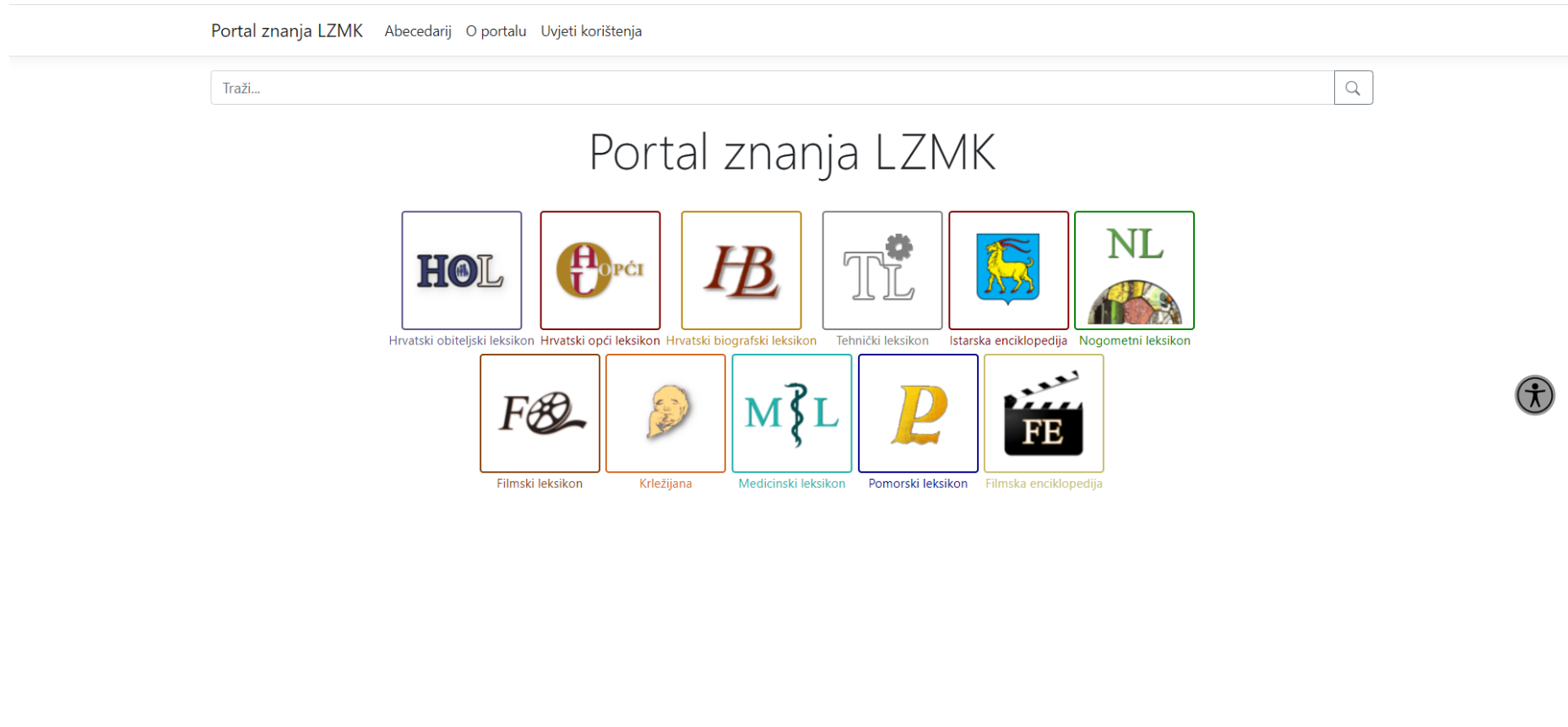
- Digitisation and online publishing of archival print editions
- Publishing of the constantly updated online general encyclopedia
- Transformation of specialised encyclopaedias into encyclopaedic portals

Portal znanja / Portal of Knowledge enciklopedija.lzmk.hr

- Since 2008 archival print editions are being digitised
- Collection of digitised encyclopedic content was launched in 2009
- 10 digitised editions
- 130 000 articles
- Digitisation of archival editions – ongoing project

The screenshot shows the website interface for enciklopedija.lzmk.hr. At the top, there is a search bar and navigation links for 'početna', 'o portalu', 'upute', and 'kontakt'. The main content area features a search result for '12. 10. 1492.' with a portrait of Kristof Kolumbo and the text 'Kristof Kolumbo otkrio novi kontinent Ameriku'. Below this, there is a section 'Jeste li znali da ...' with a short article about the founding of the Lexicographical Institute. To the right, a 'Posljednje traženo ...' section lists various terms like 'Batvači', 'Gottschalk', and 'Mefisto'. At the bottom, there are logos for various specialized lexicons: 'KRLEŽIJANA', 'HRVATSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON', 'HRVATSKI LEKSIKON', 'MEDICINSKI LEKSIKON', 'NOGOMETNI LEKSIKON', 'POMORSKI LEKSIKON', 'Tehnički Leksikon', 'Filmski leksikon', and 'ISTARSKA ENKLOPEDIJA'. The footer contains the copyright notice: '© LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA 2009. - 2021.'

Redesign of Portal of Knowledge – end of 2023

Hrvatska enciklopedija / Croatian Encyclopaedia enciklopedija.hr

- Institute's fundamental edition
- General encyclopedia with a focus on Croatia
- Online edition was launched in 2013
- Based on the print edition published in 11 volumes from 1999 to 2009, authored by over 1000 external experts
- Contains more than 71 000 articles
- Constantly updated and expanded

In 2022:

9 565 117 visits

12 962 864 pageviews

Krleža, Miroslav

TRAŽI DALJE:

[Krleža Miroslav ...](#)

VIDI JOŠ:

[Hrvatski
biografski
leksikon](#)
[Enciklopedija
Miroslava
Krleže](#)

STRUKE:

**JEZIK I
KNJIŽEVNOST**
[HRVATSKA
KNJIŽEVNOST](#)

E

LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD
MIROSLAV KRLEŽA

Krleža, Miroslav

Krleža, Miroslav, hrvatski književnik (Zagreb, 7. VII. 1893 – Zagreb, 29. XII. 1981). Autor najznačajnijih tekstova hrvatske književnosti XX. st. i pokretač mnogih kulturnih inicijativa zasnovanih na kritičkom osvješćivanju hrvatskog društva, što je njegov opus učinilo jednom od središnjih odrednica u izgradnji moderne Hrvatske. Djelujući u uvjetima izrazite društvene podijeljenosti s obzirom na temeljne probleme zajednice, uspio je, ne izbjegavajući prijepore, uobličiti svoju polaznu, estetsku poziciju kao nedvojbeno za pristaše i protivnike, pa je integralnost njegova djela i misli u bitnoj pretpostavci nacionalnoga kulturnoga standarda.

Krleža je podrijetlom iz građanske obitelji s nekoliko sjevernohrvatskih nasljednih odvjetaka, što mu je pomoglo da unatoč skromnu statusu roditelja stekne solidnu obrazovnu i socijalnu osnovu. Nižu je gimnaziju završio u Zagrebu, 1908. otišao je u kadetsku školu u Pečuh, a 1911. u vojnu akademiju Ludoviceum u Budimpešti, ali ju je napustio već 1913. pokušavajući, zaokupljen balkanskom krizom, preko Pariza i Soluna stići do Beograda. Bez uporišta u Srbiji, vratio se u Zagreb, počeo raditi u novinskim redakcijama, objavljivati prve književne priloge te postao profesionalnim književnikom. Potkraj 1915. bio je unovačen i u ljeto 1916. poslan na bojište u Galiciji; zbog bolesti je bio oslobođen od vojne službe na ratištu pa se potkraj 1917. vratio u Zagreb. Pisao je komentare o stanju na bojištima I. svjetskog rata, počeo objavljivati prve knjige te s krugom vršnjaka na valu općega nezadovoljstva i skromnih zasada socijaldemokratske tradicije sudjelovati u formiranju začetaka hrvatskoga komunističkoga pokreta. Nastojeći otpočeka zadržati gestu umjetnika kojemu je programatski i stvarno namjera fiksirati a ne uređivati svijet, 1919. s A. Cesarcem pokrenuo je i uređivao avangardistički časopis *Plamen*, poričući mitove hrvatske kulture, ali i tzv. vidovdanski kompleks, kroz koji su se očitovale prave težnje srpske politike. Časopis je bio zabranjen, a Krležu je policijski nadzor pratio sve do uspostave komunističkog poretka 1945. Kazališta i nakladnici počeli su 1920-ih prihvaćati Krležinu suradnju, pa su on i njegova supruga Bela, pošto je potkraj 1920-ih ona dobila stalni glumački angažman, postali istaknut umjetnički par, a njihov je dom sve do njihove smrti bio važnom točkom društvenog života. Premda je Krležino djelo izrazito određeno Zagrebom, više je puta dulje vrijeme izbivao: 1920–21. boravio je u ludbreškome kraju, početkom 1925. nekoliko je mjeseci boravio u Rusiji; od siječnja do rujna 1932. bio je u Češkoj, pa u Varšavi i Parizu; od jeseni 1933. pokušavao je djelovati u

KRLEŽA, Miroslav

LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA

HRVATSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON

[PROJEKT] [ABECEDARIJ] [TRAŽILICA] [KONTAKT]

L Projekt

Opsežan i dugoročan leksikografski biobibliografski projekt, Hrvatski biografski leksikon jedan je od temeljnih programa Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža. U njem se donose životopisi Hrvata koji su ostavili znatan trag u domovini i svijetu i pripadnika drugih naroda koji su sudjelovali u životu hrvatskih zemalja, kontekst u kojem su djelovali te opis njihovih postignuća, pa i zabluda – svega bitnoga što je utkano u hrvatsku baštinu i što čini hrvatski identitet – a sustavnost i pouzdanost uporišne su mu točke i jamstvo trajne vrijednosti.

Premda se ubrzo nakon osnivanja Zavoda 1950. javila zamisao o biografskom leksikonu, prvi je njegov nacrt sastavio Kruno Krstić 1974, uravnotežujući biografski, bibliografski i interpretativni aspekt. Glavna zasluga za pokretanje Leksikona pripada Miroslavu Krleži, koji je sudjelovao i u temeljnim pripravama, koje je pak do kraja koncepcijski, organizacijski i izvedbeno osmislio prvi glavni urednik Nikica Kolumbić. Prvi svezak, objavljen 1983, doživio je niz ideološki motiviranih napadaja, no Leksikon je u svim političkim i društvenim mijenama i fluktuacijama u uredništvu zadržao osnovni istraživački i znanstveni smjer. Interdisciplinarni pothvat afirmirala je i činjenica da je 2001–13. bio ključni dio znanstvenoga projekta Hrvatska biobibliografska baština u potpori Ministarstva znanosti.

Dosad je objavljeno osam svezaka (A–Li) s 11 423 članka. Glavni urednik prvoga sveska (A–Bi, 1983) bio je N. Kolumbić, drugoga (Bj–C, 1989) Aleksandar Stipčević, a od trećega do osmoga sveska (Č–D, 1993; E–Gm, 1998; Gn–H, 2002; I–Kal, 2005; Kam–Ko, 2009; Kr–Li, 2013) glavni je urednik bio Trpimir Macan.

Izbor od 250 članaka iz Leksikona na portalu Leksikografskoga zavoda donesen je 2009, a od 2015. na portalu su dostupni svi izvorno tiskom objavljeni članci, korektura kojih je u tijeku. Uredništvo je 2014. za obradbu i internetsku objavu odabralo stotinjak novih po svem najvećih životopisa Lo–Ž, kojih je dio predan javnosti 2015–17. Pritom je učinjen i širi odabir znamenitih osoba, pa se na internetu do kraja 2018. planira objaviti oko 150 životopisa, među kojima ima i članaka koji su stanovit eksperiment: ne mijenjajući koncepciju tiskanoga izdanja, obrađeni su i neki istaknuti pojedinci rođeni nakon 1945.

[Predgovor tiskanom izdanju \(1983\)](#)

[Upute čitateljima \(tiskano izdanje\)](#)

Hrvatski biografski leksikon / Croatian Biographical Dictionary hbl.lzmk.hr

- Institute's fundamental edition and permanent programme of the national culture
- 9 volumes (A-Marj) since 1983
- 8 printed volumes are digitised and made available online
- Digital version is updated with over 200 biographies of prominent individuals (Lo-Ž)
- In total 12 000 articles

Leksikografski zavod Miroslav Krleža

Portal hrvatske tehničke baštine

Traži...

TH E Hrvatska tehnička enciklopedija

- O projektu
- Upute korisnicima
- Komentari i prijedlozi
- Impresum
- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
- Akademija tehničkih znanosti Hrvatske
- Napredno pretraživanje
- Područja
- Kategorije
- Abecedno kazalo
- Tehnička enciklopedija 1963-97.
- Tehnički leksikon 2007.

Najnoviji članci

zemni plin → prirodni plin

Objavljeno: 7. srpnja 2022.

Područje: rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo

Kategorija: opći pojmovi

prehrambena industrija, gospodarska djelatnost koja s pomoću suvremenih tehnika i procesa prerađuje prehrambene sirovine biljnog ili životinjskog podrijetla u različite poluproizvode, nusproizvode ili gotove proizvode. Prehrambena industrija razvija nove proizvode,...

Autor: Z. Herceg, V. Lelas,

Izdvojeni članci

antibiotici, lijekovi koji se rabe za liječenje bolesti uzrokovanih bakterijama. U današnjem smislu podrazumijevaju industrijske proizvode biotehnoološke proizvodnje. Dijelom su prirodni spojevi, tj. specifični proizvodi metabolizma nekih bakterija, glijivica i...

Autor: B. Kos, J. Šušković

Objavljeno: 22. ožujka 2021.

Područje: biotehnologija

Kategorija: opći pojmovi

Jeste li znali?

Prvi parni stroj u Hrvatskoj, ujedno i prvi takav stroj u jugoistočnoj Europi, instaliran je 1833. u Tvornici papira Rijeka.

Hrvatska spada među nekoliko pionirskih zemalja u svijetu u kojima se sredinom XIX. st. istraživala, vadila i prerađivala nafta. U Europi se ranije naftom zarađivalo jedino u Rusiji, Francuskoj, Rumunjskoj i Njemačkoj.

Prvi aerodrom u Hrvatskoj bilo je vojno vježbalište između Selske ceste i potoka Črnomerca u Zagrebu, gdje je 1910. izgrađen i uzletio zrakoplov Slavoljuba Penkale.

Hrvatska tehnička enciklopedija Croatian Encyclopaedia of Technology / tehnika.lzmk.hr

- Published simultaneously as a print and digital edition - Portal of the Croatian Technology Heritage
- 1st volume published in 2018, 2nd in 2022
- Contains more than 2000 articles
- Constantly updated and expanded

- Author
- Published
- Updated

- Browse by:**
- Subject
 - Category
 - Alphabetic order

- Additional information:**
- Additional reading
 - Recommended literature
 - What to visit?
 - Did you know?
 - Web links
 - From the Institute's archive

Leksikografski zavod Miroslav Krleža

TH E Hrvatska tehnička enciklopedija

Portal hrvatske tehničke baštine

Traži...

Autor: Uredništvo
Objavljeno: 5. studenoga 2015
Ažurirano: 21. studenoga 2018

Degen, Henrik (Heinrich, Henricus) (Lübeck, oko 1801 – Molve, 4. X. 1861), lijevač zvona, izlio najveće zvono zagrebačke katedrale.

Podrijetlom Nijemac, 1833. došao je u Zagreb i stupio kao pomoćnik u zagrebačku lijevaonicu zvona, koju je vodio Antun Schiffer. Nakon Schifferove smrti 1834., vjenčao se njegovom udovicom 1837. te uzeo lijevaonicu u zakup. Posebno se istaknuo lijevujući velika zvona. Godine 1837. pretao je staro zvono sv. Ladislava, što su ga 1721. izlili Ivan Foresti i Baltazar Schmidt, te izlio novo istoga naziva, koje je rastaljeno 1916. za ratne potrebe. Godine 1843. izlio je dotad najveći brončani odljevak u Hrvatskoj, zvono Sv. Trojstva (Veliki zvon, kako su ga zvali Zagrepčani), visoko 2,16 m, promjera 2,21 m te mase 6453 kg. Oba su zvona lijevana za zagrebačku katedralu i ubrajaju se u remek-djela zvonoljevarstva. Njegova su zvona ornamentički bogata, sa širokim vijencima od ruža ili hrastovih grančica s klasjem. U izradbi manjih zvona nije uvijek vodio računa o simetriji, već je figure, ornamente i natpise raspoređivao tako da ispune cijelu površinu zvona. Uz dotadašnje latinske natpise počeo je stavljati i hrvatske (1835). U Hrvatskoj je registrirano više od 260 njegovih zvona. Jedna ulica u Zagrebu nosi njegovo ime.

Ostali podatci

Vidi još...
→ ZVONOLJEVARSTVO

Što pročitati?
I. Kukuljević Sakcinski: *Zvonoljevarstvo u Zagrebu*. Vienac, 12(1880) 7, str. 174–175.
K. Dočkal: *Naša zvona i njihovi lijevaoci*. Zagreb, 1942., str. 67–71.
F. Debeuc: *Stara zagrebačka lijevaonica zvona i njeni majstori lijevači*. Ljevarstvo, 15(1969) 3, str. 131–135.

Što posjetiti?
Muzej grada Zagreba, *postav žive slike: ožvljeni znani likovi*

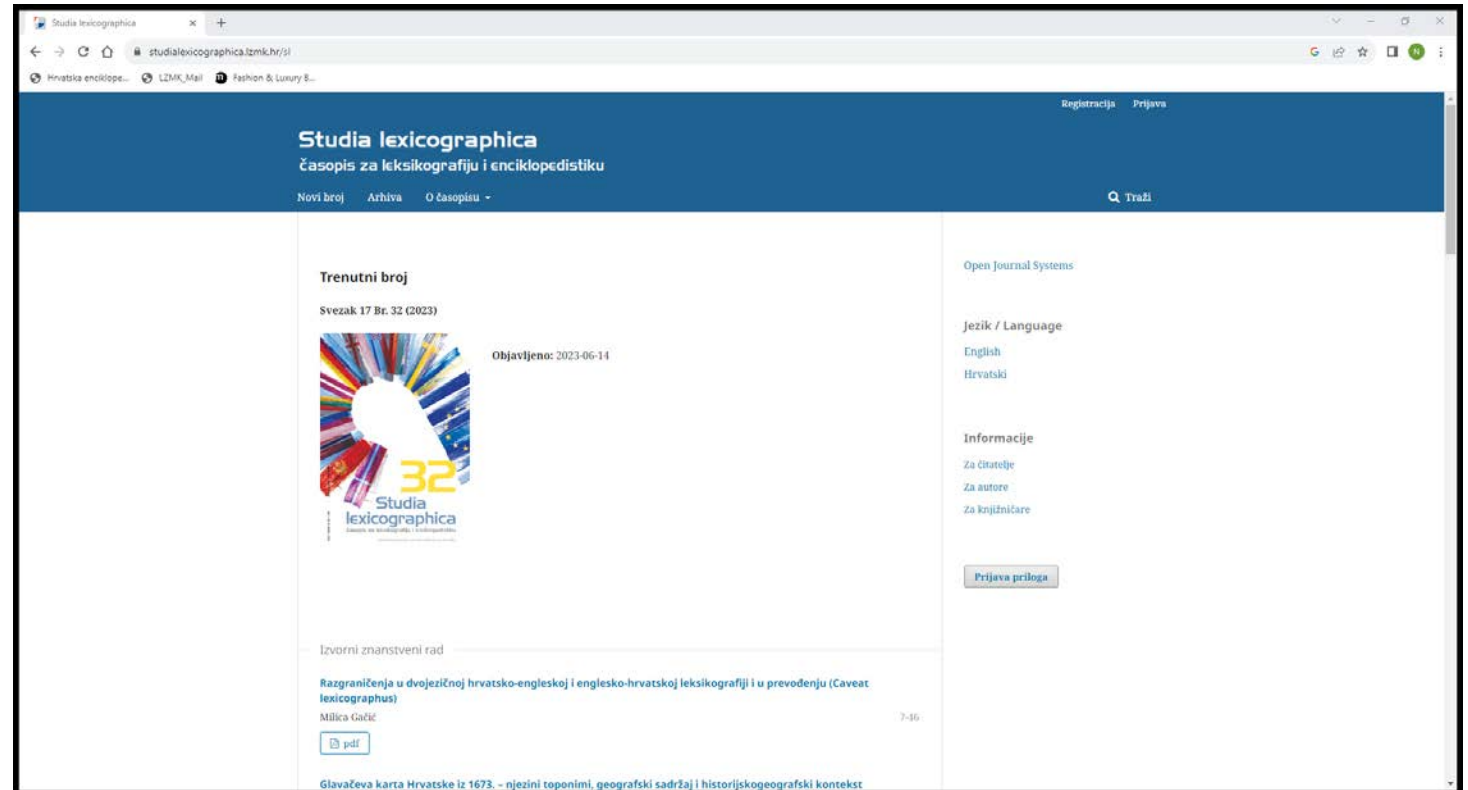
Iz arhive LZMK-a
K. Gagro: *DEGEN, HENRIK*. Hrvatski biografski leksikon, sv. 3,

Search

- Infobox:**
- Highlighted information about the topic (brief content overview with basic information about the article)
 - Rich metadata source for internal and external networking

Studia lexicographica:

- Interdisciplinary journal of lexicography and encyclopedistics launched in 2007
- Publishes papers from all fields of research, especially the humanities and social sciences, that correspond to lexicography and encyclopaedistics as a branch in the field of information and communication sciences in Croatia.
- studialexicographica.lzmk.hr/sl

 Hrvatska enciklopedija	 Hrvatski biografski leksikon	 Portal hrvatske tehničke baštine	 Portal znanja	 Hrvatski egzoni	 Hrvatska.eu Zemlja i ljudi	 Studia lexicographica	 Digitalizirani katalog
--	--	--	---	---	--	---	--

About us

The Miroslav Krleža Institute of Lexicography is the Croatian central lexicographic institution. It was established on October 5, 1950 following the incentive of the writer and erudite Miroslav Krleža. Since then, all through to the present, the editions of the Institute of Lexicography are an important contribution to the maintenance and development of the Croatian cultural standard. Encyclopaedias, atlases, dictionaries, lexicons and bibliographies of the Institute of Lexicography are traditionally reliable and explain in a distinguishing manner facts relating to the Croatian heritage and social reality. T

[Read more...](#)

Digitised publications in the

Cooperation Agreement with the

European and North American

Publicly available repository of encyclopaedic knowledge

- Systematisation and dissemination of scientifically verified knowledge, as well as popularisation of results of scientific research
- Possibilities of linking to the digital data and collections of other research and cultural institutions serving as the important component of digital knowledge infrastructure
- Encyclopaedic portals could represent a new concept of encyclopaedias in the digital realm by serving as platforms for data networking and sharing, a sort of 'junction points' that connect diverse digital content on a specific topic

Collaborative efforts of the Miroslav Krleža Institute of Lexicography:

Europedia (2008)

DARIAH-HR (since 2015)

Znameniti.hr (since 2017)

EminentPeople (2017-2018)

Time Machine (since 2018); *Time Machine Organisation* (since 2020)

Stronger together: Building visible and sustainable online encyclopaedias for free access to reliable knowledge in an era of post-truth and propaganda (2019)

InTaVia: In/Tangible European Heritage (since 2020)

European and North American Encyclopedia Network (since 2022)

CroFacta (2023-2025)

Croatian Initiative for Open Scholarly Books (2023)

Reform of Research Assessment:

Key elements of the research assessment policies that could contribute to the academic recognition of encyclopedias:

- Acknowledgment of the diversity of scientific outputs (both in formats and languages)
- Providing open access to publications
- Contributing to the societal impact of research

Thank you for
your attention!

Nataša Jerman

The Miroslav Krleža Institute of
Lexicography

